

ОЦІНКА ПОТУЖНОСТІ ТАЙМЕРНИХ КОДІВ З УРАХУВАННЯМ КІЛЬКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДРІЗКІВ І ЗНАЧЕННЯ ТВІРНОГО ЕЛЕМЕНТА Δ

Встановлено число інформаційних елементів таймерних сигнальних конструкцій, що максимізують потужність коду, при заданому числі значущих моментах модуляції (i), інтервалу часу формування конструкції ($T_{\text{кк}}$), величини твірного елемента (Δ), а також сформульовані умови вибору коефіцієнтів A_i рівняння якості $\sum A_i x_i = 0 \pmod{A_0}$.

Ключові слова: таймерна сигнальна конструкція, кодова комбінація, твірний елемент Δ , найквістовий елемент.

Y.S. HOROKHOV, D.N. BEKTURSUNOV, M.V. ZAKHARCHENKO,
V.V. KORCHYNSKIY, B.K. RADZIMOVSKIY
Odessa national academy of telecommunication by O. S. Popov

EVALUATION OF TIMER CODES POWER WITH GIVEN THE NUMBER OF INFORMATION PIECES AND VALUE OF GENERATING ELEMENT Δ

Established a number of information items of timer signal constructions which maximize a code power at a given number (i) significant modulation moments and interval ($T_{\text{кк}}$) and value of generating element (Δ). Also formulated the conditions of selection coefficients A_i of quality equation $\sum A_i x_i = 0 \pmod{A_0}$.

Keywords: timer signal construction, code combination, generating element Δ , nyquist element.

Вступ

З початку XXI століття інформацію в основному передають у цифровому вигляді, тому серед телекомунікаційних систем та мереж особливого розвитку набули телекомунікаційні системи та мережі передавання даних, всесвітня комп'ютерна мережа Інтернет, корпоративні й регіональні комп'ютерні мережі та інше.

Серед важливих показників телекомунікаційних мереж є властивість виконувати свою основну функцію в заданих умовах – забезпечувати якість передавання інформації в мінімальні терміни затримки.

Ефективність системи передачі залежить від характеристик якості. Розрізняють показники ефективності [1]: прагматичну (ступінь задоволення системою її призначення), технічну (технічна досконалість), технологічну (простота розроблення та створення), експлуатаційну (зручність використання і обслуговування) та економічну ефективність (доцільність здійснення затрат для створення та функціонування системи).

В зв'язку з необхідністю передавати зростаючі об'єми інформації актуальним залишається підвищення швидкості передачі, особливо при роботі по каналах з обмеженою смугою пропускання та потужністю [1].

Зв'язок потужності таймерного коду з заданим числом інформаційних відрізків і значенням твірного елемента Δ

Одним з методів підвищення швидкості передачі є використання таймерних сигналів [2], в яких за рахунок зменшення відстані між кодовими словами вдається на заданому інтервалі реалізації синтезувати більше число реалізацій в порівнянні з позиційним кодуванням.

Відомо, що при позиційному кодуванні по каналу передаються коефіцієнти α_i полінома десятичного числа $N_{(a)}$

$$N_{(a)} = \alpha_{m-1} a^{m-1} + \alpha_{m-2} a^{m-2} + \dots + \alpha_1 a^1 + \alpha_0, \quad \alpha = a-1; a-2; \dots; 0, \quad (1)$$

де a – число станів інформаційного параметра каналу.

Враховуючи, що кожний коефіцієнт передається сигналом на одному інтервалі найквістового елемента t_0 , то довжини кодової комбінації ($T_{\text{кк}} = mt_0$), відповідаючи десятковому числу $N_{(a)}$, дорівнюють ступені полінома (1) m .

Мінімальна енергетична відстань такого коду відповідає енергії одного найквістового елемента. В ТСК мінімальна відстань між кодовими конструкціями визначається енергією базового твірного елемента $\Delta = t_0/s$, $s \in 1, 2, 3, \dots$, де k – ціле число. Конкретне значення елемента Δ розраховується із забезпеченням доцільної ймовірності прийнятого кодового слова в даному каналі.

Число реалізацій сигнальних конструкцій на інтервалі m найквістових елементів при заданих значеннях i, s, m

$$N_{PT} = C_{ms-i(s-1)}^i = \frac{(ms - i(s - i))!}{i!(ms - is)!} \quad (2)$$

Якщо при позиційному кодуванні $N_{PT} = a^m$, то при ТСК $N_{PT} \gg a^m$. Наприклад, в двійковому каналі при $m = 5$ кількість $N_{PT} = 32$, для ТСК при $s = 5, i = 3, m = 5 - N_{PT} = 286$, а при $s = 7 - N_{PT} = 680$, що в 21,25 рази більше. Знайдемо залежність потужності $\|L\|$ простого коду від числа значущих моментів модуляції та довжини сигнальної конструкції. Спочатку розглянемо питання визначення числа значущих моментів модуляції, що забезпечує максимальну потужність $\|L\|$ простого таймерного коду при заданих m та s . Для цього сформулюємо і доведемо теорему про максимальну потужність таймерних сигнальних конструкцій.

Теорема 1. Для простого таймерного коду максимальна потужність $\max \|L\| = \binom{ms - i(s - 1)}{i}$, якщо $i = \left\lfloor \frac{ms}{s + 1} \right\rfloor, \forall s > 0$ (множина s більше нуля) та $\forall m \geq 0$. Звідси

$$\max \|L\| > \binom{ms - (i - 1)(s - 1)}{i - 1}, \quad (3)$$

$$\max \|L\| > \binom{ms - (i + 1)(s - 1)}{i + 1}. \quad (4)$$

Доведення. Теорему буде доведено, якщо доведемо вирази (3), (4).

Припустимо, що $(ms, s + 1) \neq 1$, тоді $i = \left\lfloor \frac{ms}{s + 1} \right\rfloor$ й нерівність набуде вигляду

$$\frac{\Gamma\left(\frac{2ms}{s + 1} + (s - 1) + 1\right)}{\Gamma\left(\frac{2ms}{s + 1} + 1\right)} < \frac{\Gamma\left(\frac{2ms}{s + 1} + 1\right)}{\frac{ms}{s + 1} \cdot \Gamma\left(\frac{ms}{s + 1} + 1\right)},$$

де $\Gamma(x)$ – гама-функція. Після перетворень остаточно маємо:

$$\left(\frac{m}{m + 1 + s}\right) \prod_{k=1}^{s-1} \left(1 + \frac{1}{1 + (s - k) \frac{s + 1}{ms}}\right) < 1. \quad (5)$$

Дослідимо (5) в двох граничних випадках, коли $s \rightarrow 0$ та $s \rightarrow \infty$:

$$\lim_{s \rightarrow 0} \left(\frac{m}{m + 1 + s}\right) \prod_{k=1}^{s-1} \left(1 + \frac{1}{1 + (s - k) \frac{s + 1}{ms}}\right) = \frac{1}{1 + \frac{1}{m}},$$

$$\lim_{s \rightarrow \infty} \left(\frac{m}{m + 1 + s}\right) \prod_{k=1}^{s-1} \left(1 + \frac{1}{1 + (s - k) \frac{s + 1}{ms}}\right) = 0.$$

Отже, доведено вірність нерівності (3).

Аналогічно для виразу (4) можна записати

$$\frac{\Gamma\left(\frac{2ms}{s + 1} - s\right)}{\Gamma\left(\frac{ms}{s + 1} - s + 1\right) \cdot \left(\frac{ms}{s + 1} + 1\right)} < \frac{\Gamma\left(\frac{2ms}{s + 1} + 1\right)}{\Gamma\left(\frac{ms}{s + 1} + 1\right)},$$

$$2 \left(\frac{ms + s + 1}{ms - (s - 1)(s + 1)}\right) \prod_{k=1}^{s-1} \left(1 + \frac{1}{ms - (s - k)(s + 1)}\right) > 1.$$

Очевидно, що останній вираз є вірним для $\forall s \geq 0$ при $\forall m \geq 0$, тим самим рівняння (4) доведене. Для випадку, коли $(ms, s + 1) = 1$, вірність виразів (3) і (4) впливає із властивостей гама-функції $\Gamma(x)$ при

$x \geq 2$. Теорему доведено.

Особливий інтерес становить аналіз залежності $\|L\|$ простого таймерного коду зі змінним числом значущих моментів модуляції від довжини кодової комбінації за фіксованих значень s . Для блокових кодів, як відомо, збільшення довжини блока на одиницю призводить до подвоєння потужності. Аналогічно для таймерного коду при $s = 1$ маємо $\|L\| = 2^m$, і збільшення m на одиницю веде до подвоєння $\|L\|$. Розглянемо випадок, коли $s > 1$ та $m \gg s$. Тоді $s(m-i) + i \rightarrow m$, і можна записати

$$\lim_{m \rightarrow \infty} \frac{\sum_{i=0}^{m+1} \binom{s(m-i) + i}{i}}{\sum_{i=0}^m \binom{s(m-i) + i}{i}} = 2.$$

Це вказує на те, що s впливає лише на швидкість збіжності до граничного значення, тому для $m \approx s$ граничне значення співвідношення потужностей більше двох.

Синтез асиметричних ТСК, які виправляють та виявляють помилки, полягає в тому, що необхідно знайти залежність вагових коефіцієнтів $A_k (k=1, i)$ та модулі A_0 порівняння $\sum_{k=1}^i A_k x_k \equiv 0 \pmod{A_0}$ умови якості приймання. Нижче подана теорема, яка є основою для побудови кодів з виправленням помилок.

Теорема 2. Якщо коефіцієнти A_k порівняння

$$\sum_{k=1}^i A_k x_k \equiv 0 \pmod{A_0}$$

визначено так, що

$$A_k = (e_0 + 1)^{k-1}, \\ A_0 = (e_0 + 1)^i,$$

то помилки кратності меншої чи рівної i величиною $[-e_0, e_0]$ виявляються з імовірністю 1.

Доведення. Вектор помилки $\vec{e} = (e_1, \dots, e_i)$ й кодове слово $\vec{X}$ скалярно складаються, тому $\hat{X} = \vec{X} + \vec{e}$ та

$$\sum_{k=1}^i A_k \hat{x}_k \equiv \sum_{k=1}^i A_k (x_k + e_k) \equiv \sum_{k=1}^i A_k e_k \pmod{A_0},$$

де $e_k \in [-e_0, e_0], k = (1, i)$.

Припустимо, $e_k = e_0$, тоді

$$\sum_{k=1}^i A_k e_0 \equiv e_0 \sum_{k=1}^i (e_0 + 1)^{k-1} \equiv (e_0 + 1)^i - 1 \pmod{A_0}, \quad (6)$$

для $e_k = -e_0$ маємо

$$\sum_{k=1}^i A_k e_0 \equiv -[(e_0 + 1)^i - 1] \equiv -A_0 + 1 \pmod{A_0}. \quad (7)$$

Беручи до уваги вирази (6), (7), дістаємо $\left| \sum_{k=1}^i A_k e_k \right| < A_0 \forall e_k \in [-e_0, e_0]$, що й треба було довести.

Висновок

Код виправляє помилки кратності меншої чи рівної i величиною $\left(-\left\lfloor \frac{e_0}{2} \right\rfloor, \left\lfloor \frac{e_0}{2} \right\rfloor \right)$. Для того щоб код виявив помилки кратності меншої чи рівної i величиною $\left(-\left\lfloor \frac{e_0}{2} \right\rfloor, \left\lfloor \frac{e_0}{2} \right\rfloor \right)$, усі синдроми S мають бути різними. Методом математичної індукції можливо показати, що всі $\left(2 \left\lfloor \frac{e_0}{2} \right\rfloor \right)^i$ – синдроми різні.

Література

1. Бройдо В.Л. Вычислительные системы, сети и телекоммуникации: учебник для вузов: Питер, 2004 – 703с.: ил.

2. Теория передачи сигналов: учебник для вузов/ А.Г. Зюко, Д.Д. Кловский, М.В. Назаров, Л.М. Финк, М. Радио и связь, 1986. – 304 с., ил.
3. Захарченко М.В., Кільдішев В.Й., Мартинова О.М. Системи передавання даних. Том 1 Ефективність блокового кодування. ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2014. – 488 с.
4. В.М. Захарченко. Синтез багатопозиційних часових кодів – К.: Техніка, 1999. – 284 с.
5. Бабкин В.Ф., Крюков А.Б. Кодирование дискретных функцией с заданной суммой значений. – В кн.: Кодирование в сложных системах. –М.: Наука, 1974. – С. 184-188.
6. Бабкин В.Ф., Штарков Ю.М. Нумерация последовательностей с заданным числом переходов. В кн.: Кодирование в сложных системах. –М.: Наука, 1974. – С. 175-180.

References

1. Broido V.L. Vichislitelnie sistemi_ seti i telekommunikacii_ uchebnik dlya vuzov_ Piter_ 2004 – 703s_ il.
2. Teoriya peredachi signalov_ uchebnik dlya vuzov/ A.G. Zyuko_ D.D. Klovskaa_ M.V. Nazarov_ L.M. Fink_ M. Radio i svyaz_ 1986. – 304 s_ il.
3. Zaharchenko M.V._ Kildishev V.I._ Martinova O.M. Sist
4. V.M. Zaharchenko. Sintez bagatopoziciinih chasovih kodiv – K._ Tehnika_ 1999. – 284 s.
5. Babkin V.F._ Kryukov A.B. Kodirovanie diskretnih funkciei s zadannoi summoi znachenii. – V kn_ Kodirovanie v slojnih sistemah. –M_ Nauka_ 1974. – S. 184_ 188.
6. Babkin V.F._ Shtarkov Yu.M. Numeraciya posledovatelnosti s zadannim chisлом perehodov. V kn_ Kodirovanie v slojnih sistemah. –M_ Nauka_ 1974. – S. 175_ 180.

Рецензія/Peer review : 27.5.2015 р.

Надрукована/Printed : 21.6.2015 р.

Стаття рецензована редакційною колегією